

International Business College (IBC) voor bovenbouw havo en gepersonaliseerde aanpak bij het vak Engels

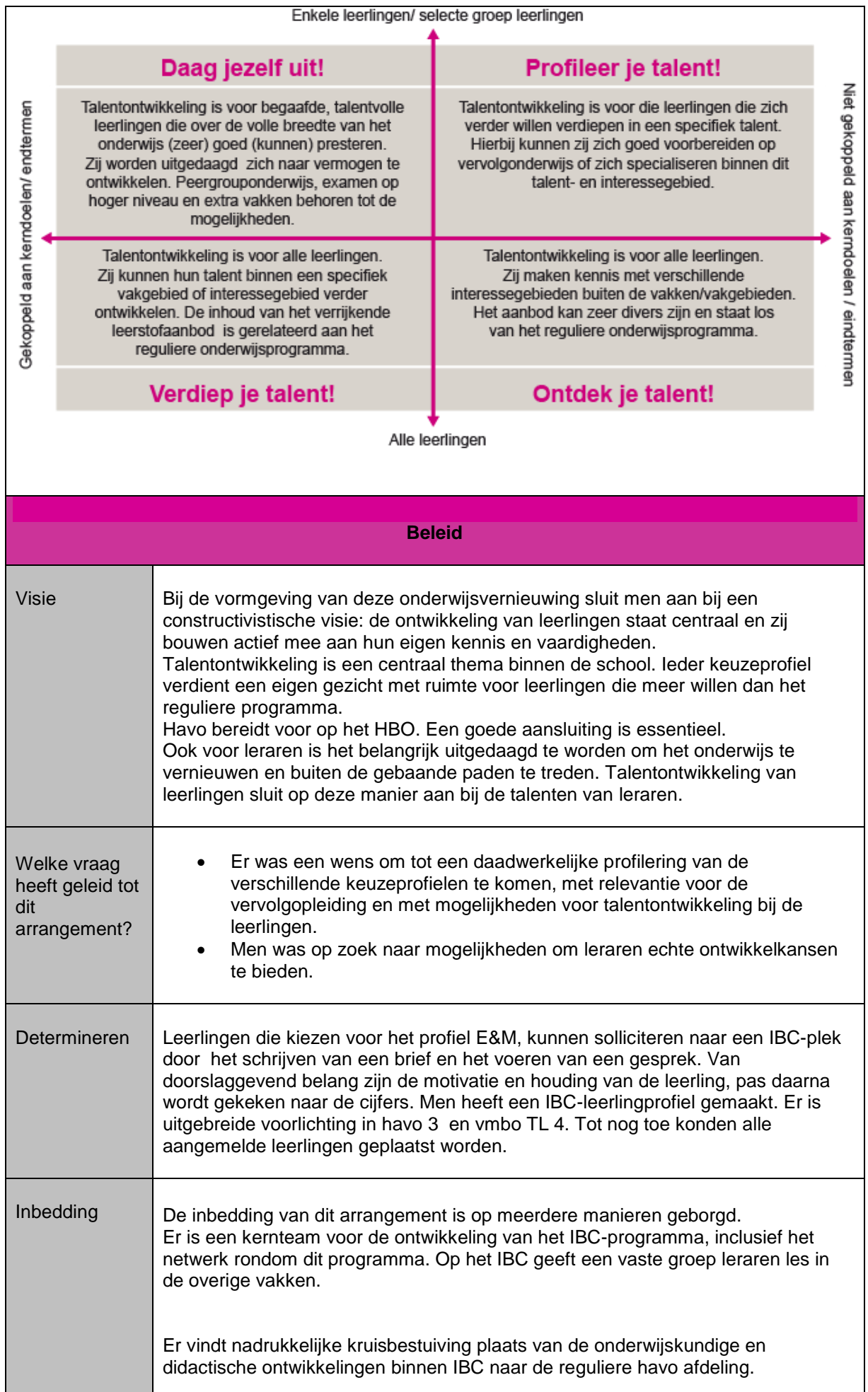
OSG Sevenwolden

Beschrijving van het arrangement	<p>Het IBC biedt voor havoleerlingen in de bovenbouw met het profiel E&M die meer aankunnen, een krachtige leeromgeving.</p> <p>Leerlingen doen het reguliere bovenbouwprogramma havo in vier dagen. Er wordt gewerkt met een vast vakkenpakket. Per vak wordt er één uur minder les gegeven. Eén hele dag zijn zij bezig met 'ondernemen' in de breedste zin van het woord.</p> <p>Op de 'ondernemersdag' verschijnen de leerlingen en leraren in 'jasje dasje'. Het programma omvat gastlessen van ondernemers, bedrijfsbezoeken, een eigen onderneming opstarten, boekhouden, internationaliseringprojecten en een module volgen op het HBO.</p> <p>Er is een vernieuwende aanpak bij de vakken; bij Engels is het leren gepersonaliseerd. Toetsen worden zowel summatief (als resultaatmeting) ingezet, als formatief: gedurende het leerproces wordt bepaald wat het niveau van de leerling is en waarin de leerling nog te oefenen heeft. Ook bij de andere vakken past men deze werkwijze toe. Het diagnosticerend lesgeven maakt dat het aanbod meer op maat kan worden gemaakt.</p>
Toegevoegde waarde van dit arrangement voor leerlingen	<p>De meerwaarde wordt zichtbaar in de doelen van het IBC: meer variatie en uitdaging, ruimte om talenten en ondernemersvaardigheden te laten zien en te ontwikkelen, en een betere voorbereiding op het HBO. Onder het motto 'anders zijn mag' werken leerlingen aan hun persoonlijke ontwikkeling. Ook voor de leraren heeft het een meerwaarde omdat het hun ontwikkelkansen geeft.</p>
Schoolgegevens	<p>OSG Sevenwolden heeft 7 locaties. Ca. 400 leerlingen zitten in havo 4 en 5 waarvan ongeveer 250 leerlingen een profiel E&M hebben. Op de locatie Fedde Schurer wordt het IBC aangeboden voor de havo bovenbouw. 40 Leerlingen nemen deel aan het IBC. Leerlingen uit 3 havo komen in aanmerking voor het IBC, en verder leerlingen van vmbo TL 4, doublanten havo 4, afstromers van vwo 3 en leerlingen van buiten Sevenwolden.</p> <p>Meer informatie: http://www.osg-sevenwolden.nl/</p> <p>Contactpersonen: Dhr. P.G. Groenbroek, projectleider en docent, pg.groenbroek@sevenwolden.nl Dhr. W. Veenvliet, teamleider havo 4/5 M-profielen, w.veenvliet@sevenwolden.nl</p>

Arrangement in beeld

Op dit voorbeeldarrangement is het kwadrant 'Profileer je talent' van toepassing. De leerlingen met een E&M profiel ontwikkelen op de ondernemersdag van het IBC-vaardigheden en talenten door middel van een aanbod dat grotendeels buiten het curriculum ligt. Zij worden hierdoor goed voorbereid op de overstap naar het HBO.

Het kwadrant 'Verdiep je talent!' is van toepassing bij de curriculumvakken op de andere vier dagen. Bij de curriculumvakken vindt vakspecifieke differentiatie plaats doordat men zoveel mogelijk op maat werkt bij alle leerlingen die op het IBC zitten.

	<p>Er is een accreditatie van het IBC-traject door VECON, de Vereniging van leraren in het Economisch/ maatschappelijk Onderwijs (www.vecon.nl). Het Ministerie van Economische Zaken stimuleert ondernemerschap in het onderwijs. (zie www.20-80learning.nl).</p> <p>Doordat leerlingen in 5 havo minimaal acht dagen meelopen op het HBO, is er intensief contact met het HBO.</p>
Ontwikkelpunten	<ul style="list-style-type: none"> • Een ontwikkelpunt is de vraag hoe havoleerlingen zich al in de onderbouw kunnen voorbereiden op een keuze voor het IBC. • Men ziet het IBC als aanjager om ook voor de andere profielen tot een vernieuwende aanpak te komen: de Bèta Topklas start in 2015-2016 voor leerlingen met profiel N&T en N&G. Men werkt aan een cultuurklas voor het profiel C&M.
Praktijk	
Leraren	<p>Invulling en uitvoering van de ondernemersdag vraagt van leraren ondernemerschap, marketing t.b.v. het IBC-programma, netwerkqualiteiten en kunnen samenwerken. Het buiten de gebaande paden treden werkt motiverend en sluit aan bij de talenten van de leraren. Leraren hebben een onderzoekende houding naar elkaar en werken vanuit de visie 'soms moet je gewoon iets proberen om iets te bereiken'.</p> <p>Een belangrijk aandachtspunt voor leraren is dat zij een begeleidende en coachende rol kunnen aannemen. Het IBC is een experimenteerplek voor vernieuwende vormen van onderwijs. Het heeft een grote <i>spinn-off</i> naar de leraren van de andere afdelingen.</p>
Onderwijsprogramma	<p>Het vraagt van de leraren dat zij het reguliere havoprogramma compacten. Dit gebeurt zoveel mogelijk op maat. Het vak Engels is hierin de voorloper: men gaat uit van de eindtermen en het ERK (Europees Referentiekader) voor de vier vaardigheden (luisteren, schrijven, spreken en lezen). Per individuele leerling wordt gekeken wat weggelaten kan worden, wat hij wel nodig heeft, en welke kwaliteiten verder kunnen worden uitgebouwd. Men laat de methode los, durft te schrappen, en besteedt veel minder tijd aan grammatica en vocabulaire op de traditionele manier. Zo ontstaat een gepersonaliseerd traject dat wordt ondersteund door een elektronische leeromgeving. Hierin zit content, kan de leerling keuzes maken, kan de docent de leerling volgen en kan er plaats- en tijdsafhankelijk geleerd worden. De docent krijgt een begeleidende rol en de leerling wordt zelfsturend.</p> <p>Deze didactische aanpak waarbij de reguliere stof gecompact wordt en aangepast aan het niveau van de individuele leerling, wordt ook in de andere vakken toegepast. Het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) van de meeste vakken op het IBC is anders dan bij de reguliere stroom. De leerlingen op het IBC krijgen minder toetsen en er wordt meer diagnosticerend lesgegeven. De vakken M&O en economie hebben hun eigen curriculum samengesteld. De vakken worden op de overige vier dagen aangeboden. Het niveau is en blijft havo.</p> <p>Het programma op de ondernemersdag is gevarieerd. Het vak M&O verzorgt een groot deel van het programma, mede door gastsprekers lessen te laten verzorgen, bedrijfsbezoeken en een stage te faciliteren. De kern is dat de theorie van de vakken economie en M&O door de leerlingen zelf getoetst wordt aan de praktijk. Voor een stage bijvoorbeeld gaan zij vier dagen in echte bedrijven ontdekken, toepassen en herkennen hoe allerlei theoretische principes gestalte krijgen in de praktijk. Ook richten de leerlingen in groepjes een Junior Company, een eigen bedrijf, op waarbij zij de theorie toepassen.</p> <p>Er is ruimte voor verdieping van leerstof en kennismaking met het HBO door deelname gedurende tien dagen aan de Hanzehogeschool afdeling Bedrijfskunde.</p>

	<p>In samenwerking met het HBO is een module ontwikkeld. Alle leerlingen volgen deze module. De wens bestaat om in samenwerking met meer HBO's een programma te ontwikkelen zodat er keuze mogelijk is.</p> <p>Er wordt gekeken hoe de thema's van de ondernemersdag binnen de andere vakken aan bod kunnen komen zodat er vakoverstijgend gewerkt wordt.</p>
Leerlingen	<p>Leerlingen zijn enthousiast over het IBC-programma, mede omdat zij bredere competenties ontwikkelen en kennismaken met het HBO en bedrijfsleven. Het is een uitdagend, praktisch en boeiend programma.</p> <p>Een aantal leerlingen heeft moeite met het gegeven dat ze op de andere vier dagen 'gewoon moeten presteren' en de vernieuwende didactiek leidt niet bij alle leerlingen tot een verhoogde motivatie. Een grote groep pakt de uitdaging van het zelfverantwoordelijk leren en zelfsturing goed op. Deze vaardigheden leren zij door te leren reflecteren op hun stages en op hun leerproces (wat ging goed, wat kan beter, en hoe kan het beter). De docent M&O leest de reflecties en houdt reflectiegesprekken. In het leren reflecteren moeten de leerlingen ondersteund worden: het gaat niet vanzelf.</p> <p>De reflecties leveren waardevolle feed back voor de leraren, voor hun didactiek en het aanbod.</p>
Belonen en certificeren	<p>Leerlingen die havo 4 van het IBC goed afronden, krijgen een certificaat.</p> <p>Leerlingen die havo 5 van het IBC goed afronden, krijgen een speciaal IBC-diploma.</p> <p>Het helpt de leerling bij de studiekeuze. Het laat de leerling ervaren wat een HBO opleiding vraagt van studenten. Dit verhoogt de kans op succes. Het geeft geen voorrang bij toelating op het HBO. De ervaring komt, waar mogelijk, ter sprake bij de studiekeuzecheck op het HBO.</p>

Samenwerken met externe partijen en doorstromen naar vervolgonderwijs (HBO en WO)

Het netwerk opbouwen met het bedrijfsleven en het HBO is cruciaal. Het vergt veel tijd en energie en vraagt blijvende aandacht. Het loont om binnen de bedrijven mensen met hart voor onderwijs persoonlijk aan te spreken. Het samen ontwikkelen van de HBO-module biedt uitdaging en inspiratie voor zowel de leraren vo als leraren van het HBO doordat met hoort en leert van elkaars praktijk.

Leerlingen van het IBC lopen in havo 5 gedurende tien weken een dag mee op een HBO-opleiding. Het IBC begeleidt de leerlingen in de competenties die van belang zijn voor de leerling als toekomstig HBO-student: samenwerken, probleem oplossend denken en reflecteren. Door de ervaring op het HBO en door aandacht voor de competenties mag verwacht worden dat de leerlingen als HBO-student meer succesvol zijn; dit is nog niet met onderzoek gestaafd.

Tips voor startende scholen

- Zorg ervoor dat de directie de leraren in tijd faciliteert en 'gedoe' weghoudt bij de leraren.
- Zorg voor een projectleider, die de leerlingen goed in beeld heeft en hen adequaat volgt; een projectleider die leraar is in het vak M&O en de andere vakken er bij betreft.

